



constatez pe baza datelor istorice și pe baza caracterului cunoscut al vieții de stat ce a domnit în această țară, că în Ungaria nu a existat nici-o dată raportul național de învingător și învins, și că principiul de națiune domnitoare și națiune stăpânită nici-o dată nu a ajuns la valoarea de drept public, — pot deci să constatez în cel mai strict înțeles al cuvântului și aceea, că principiile și pretențiunile ce se manifestează acum pe aceste baze sînt nisece exerescențe utopice ale națiunii și guvernului maghiar. Atât acțiunea națiunii maghiare ce a premers anului 1848, cât și cea dela 1790/91 a dat nascere reacțiunii dintre Români din Ardeal. Aceste lupte naționale, pornite odată, au ținut timp de un veac întreg în neîntrerupte trecări pe Români și pe Maghiari. De aci se poate explica acea răcoală, cu care filii națiunii române au împinținat pășirea lui Ludovic Kossuth pentru independența Ungariei și pentru (strigări din public: „detronisarea dinastiei!“).

Aceasta, precum și tradiționalele sentimente dinastice ale poporului românesc explică acea răcoală, pe care filii națiunii române au manifestat-o la 1848 față cu intrprinderile națiunii maghiare.

Dar' bazele, pe care a stat națiunea română, au fost legale, acele baze au corăspuns întru toate legilor fundamentale ale țerii, principiilor pragmatice sancțiuni, precum și acelei credințe, cu care datorese fiecare fiu al acestei patrii față cu Casa domnitoare.

Și cum se face, că în decursul precontractării finale de aji, reprezentantul guvernului, preanonatul domn acusator public, vine și ne face imputarea, că punctul de vedere politic, pe care l'am fost avut noi la 1848, nu se poate justifica, e ilegal, e o rușine? Din contră punctul de vedere al Maghiarilor, al lui Ludovic Kossuth, ar fi unul dintre cele mai glorioase?

Întreb pe stimabilul domn acusator public: E o rușine a fi cu necondiționată credință și alipire cătră Tron, cătră Casa domnitoare și cătră dinastie? Căci, dacă atunci a fost aceasta o rușine, rușine ar trebui să fie și aji. Eu așa știu, că aceasta nu e nici o rușine, și cu mine împreună așa o știu și ceilalți Români. Aceasta e una dintre caracteristicile articolului incriminat. Dar' de ce trebuie noi să vorbim acum de evenimentele dela 1848? Nu avem nici o trebuință de aceasta. Regret, că stimabilul domn acusator public s'a provocat la ele, pentru-că scopul nu l'a putut fi altul, decât de a influența asupra juraților. Față cu aceasta ce aș pute face și eu altceva, decât să aduc și eu exemple prelungă cel dela Zlatna. Nu numai cazul dela Zlatna e fapt istoric, stimabile domnule procuror, ci fapt istoric e și cazul dela Morlaca, unde un funcționar destul de înalt din Cluj a primit dela tatăl seu pușca cu următoarele cuvinte: „Iubite fiule, probează cum ai pute să tractezi cu acesti Varachi sălbateci!“ Și băiatul a împușcat 12 locuitori neînarmați din Morlaca, care fără nici o judecată devin victimele morții. Astfel de casuri am sci și noi să aducem destule. Dar' de ce să mai desfacem aceste scene? Fie deajuns să amintesc acel fapt istoric, că precând evenimentele din 1848—49 au stîns deabia vre-o 10.000 vieți maghiare, victimele Românilor se urcă la aproape 40.000 suflete. Dar' să

mergem mai departe. După învingerea revoluțiunii dela 1848 a urmat imediat absolutismul. Sub stăpânirea absolutismului națiunea maghiară s'a luptat pe toate căile posibile în contra puterii. Că aceasta luptă cum a fost, va arăta istoria celui mai deaproape trecut, care va da totodată și seamă despre patimile din acea luptă. Și ce a făcut ea de câte-ori s'a îndreptat spre Coroană în această cestiune? Totdeauna a promis de o parte fidelitate și de altă parte, că va rezolva cestiunea naționalităților într'o direcție, care va mulțumi spiritele în toate privințele. Aici e una dintre enunțările, pe care Francisc Deák le-a făcut la 1861: „Noi voim să ne desvoltăm și asigurăm viața noastră constituțională pe baza deplinei egale îndreptății. Noi voim ca cu privire la folosința drepturilor cetățenesci să nu existe între cetățenii patriei deosebire nici de naționalitate, nici de confesiune, și voim, ca aspirațiunile naționale ale compatrioților nostri de alte naționalități să le asigurăm în această dietă pentru totdeauna, ceea-ce se poate face fără a dărăburi politicece această țeară și fără a sacrifica independența ei“.

Aceste au fost promisiuni, și aceste ar fi trebuit să fie împlinite în acest înțeles. Să vedem, dacă legile create după transacția dela 1866 corăspund sau nu acestei enunțări? Să vedem, dacă însăși cestiunea uniunii corăspunde drepturilor cetățenesci și manifestării de liberă voință a națiunii? Să vedem; cum sînt legile aduse de atunci inoace spre exemplu legile electorale, legile despre naționalități etc. etc.? Oare corăspund ele cerințelor și să vedem, oare în praxă se respectează aceste legi?

Sînt tot atâtea întrebări, la care trebuie să răspund, pe care trebuie să le deslușesc. Ardealul, stimăți domni jurați, a fost o țeară liberă și independentă, cu legi separate, independente, cu sancțiuni pragmatice separate.

După eliberarea poporului, întemplantă la 1848, Ardealul qua talis s'a organizat separat la 1863, a avut dietă separată, în dieta dela Sibiu din 1863 s'au votat amesurat drepturilor diferitelor popoare locuitoare în țeara aceasta legi speciale recunoscute, în care s'a decretat, că în țeara aceasta sînt patru națiuni, și adevă națiunea maghiară, română, sēcuiască și sāsescă. — Stimatul domn procuror țice, că împărțirea aceasta n'a avut nici când și nici un fel de drept. Dar' de unde? Acolo este legea dela 1863, care a deslegat întrebarea aceasta pe bazele raportului numeric al popoarelor locuitoare în țeara aceasta, pe bazele desvoltării lor culturale și materiale, precum și pe bazele tradiționale și istorice. După aceasta a urmat catastrofa dela 1866, pe care o cunoașcem prea bine, și au urmat apoi transacțiile. Ardealul a fost alăturat la Ungaria, — dar' nu contopit, — decât o dietă, în care a domnit oligarchia, ear' poporul, care constituia țeara, a fost exclus, și fără de a-l fi întrebă și pe el, l'au tractat astfel, ca-și-când ar fi fos supus cu armele. —

Maiestate Sa, cu o înaltă înțelepciune, a pus guvernarea țerii pe baza principiului „dualismului“. — Această schimbare de sistem au primit-o cu teamă naționalitățile din această țeară, și cu deosebire Români, întrucât deja preparativele prealabile au înclinat în politica internă spre o direcțiune greșită, cu toate

să o primească. Mirele îmbrăcat ese cu o lumină în mână până în pragul ușii, pe unde are să intre mireasa, și aici o așteaptă. Ajungînd mireasa aici, mirele o ia de mână, o duce în casă, unde o pune în fruntea mesei, ear' el se pune lîngă dăsa. Mireasa șede de-a dreapta mirelui, lîngă ea vin frații de mireasă, dacă sînt, și apoi ceilalți oaspeți. — Modul de a-și primi mirele mireasa în pragul ușii cu lumina în mână earăși e o datină romană, unde tocmai așa se fatempla primirea miresei, cum se întemplantă la țerani nostri. Apoi datina de a o duce pe mireasă la mire cu chiuitori, cu salturi și făcînd voce bună se derivă earăși din „domum deducio“ al Romanilor. —

Străinii, — fetele și fiiorii, — care s'au adunat aici din curiositate de a vedé mireasa, se departă acum pe la locuințele lor, și așa, rămînînd numai oaspeții, încep a-și petrece. Oaspeții dim seara aceasta sînt numai neamurile cele mai deaproape ale mirelui, străini nici decăt nu. Modul cum își petrec și cum se veselesc în seara aceasta nu variază nici decăt de petrecerile ce se fac în serile de după cununie cu singura excepțiune, că în această seară mireasa nu se joacă pe bani și că oaspeții cei mai de frunte nu sînt petrecuți cu musica, când merg acasă. — La capétul petrecerii mirele este obligat să-și petreacă mireasa spre casă până la jumătatea locul, însă nici decăt nu mai departe. — Depărțându-se fiecare la ale sale, abia așteaptă să se culce, căci mîne unul ca și altul are mult de lucru, deoarece ce mîne e ziua cea mare, ziua cununiei. —

(Va urma.)

aceste, ca element de ordine, s'a supus mai cu seamă din două motive: a) fiindcă era de părerea aceea, că schimbarea aceasta radicală de sistem a fost urmarea vederilor unei politici de stat mai înalte; și b) fiindcă era în credința și de convingerea aceea, că prelungă bunăvoință și încredere reciprocă, fiecare națiune își va pute și în cadrele acestui organism dualistic validita aspirațiunile sale legitime.

Poporul român cu drept cuvînt s'a temut, căci deodată cu sistemul acesta s'a inaugurat și domnia politică măiestrită de rasă. Cu aceasta stă în contradicție diametral opusă deosebită deosebită istorică de o mie de ani a vieții noastre de stat, cu aspirațiunile naționale tradiționale ale poporului român și cu interesele sale naționale de viață, dar' mai presus de toate stă politica aceasta în contradicție neaplanabilă cu recerierile organismului politic neînlăturabil al statelor constituționale moderne.

A creșut, că nu va fi împedecată în desvoltarea sa. Și ce s'a întemplant? După multe svicoliri s'a adus legea electorală și legea despre naționalități. Legea electorală este un spurciu al legilor dela 1790/91, ear' alegerile la noi se întemplantă cu puține excepțiuni tot în sensul aceluia și acum, după încetarea feudalismului, întemplantă înainte de asta cu 42 de ani, și după decretarea uniunii aici pe teritoriul Ardealului este altă lege electorală, și pe teritoriul Ungariei eară alta.

Aici, pentru-că națiunea română face trei părți din patru ale întregii populațiuni, era de temut, că va inunda cercurile electorale, acolo însă, unde nu este astfel, era de creșut, că prelungă încordarea frênelor de guvernare va fi cu puțință de a regula alegerile; ear' aici în Ardeal prin strictețea legii electorale, căci pretinde un venit curat de 84 fl., pentru-ca să poată fi cineva alegător... (Președintele: atât de adînc te-ai confundat în lucrurile politice, încât mă vîd silit a face pe dl apărător atent, ca să se țină strict de obiect, căci aceste nu se țin aici.)

Cu permisiunea dlui preșident trebuie să declar, că aceste formează baza acelor gravamine, care s'au publicat în articoliu incriminați, și de aceea m'am vîdut silit a le aminti aici. —

Observ aici în general, că în urma dispozițiunilor legii electorale pe întreg teritoriul Ardealului, dintre 72 de cercuri electorale, abia sînt 7 până în 8 cercuri electorale, în care Români în număr de 1 milion și jumătate încă să poată fi reprezentați. Este deci foarte natural, că astfel neputîndu-se reprezenta în dieta țerii, legile se aduc fără ei, ceea-ce încă constituie un gravamen mare.

Tot legea aceasta țice, că dintre diferitele naționalități ale acestei țerii se vor aplica la toate oficiile de stat după raportul numeric și cu respect la filii sei cualificați. Și estă dintre trei milioane de Komâni în minister a fost un singur secretar ministerial, și acela a mers în pensiuie; la Curia reg. ung. este un singur jude de Curie român, la Tabla din Murș-Oșorheiu 4 și la ceea din Budapesta 2 juđi, ear' pe întreg teritoriul Ungariei și al Transilvaniei nu este nici un singur comite-suprem și vicecomite abia numai unul. — În alte funcțiuni politice tocmai ca și în comitate nime. Astfel se execută legea pentru naționalități. Aceasta nu este vătămător, onorați domni jurați? Îl provoc pe domnul acusator public să spună un singur cas, în care statul să fi ajutat vre-o școală românească. Există o astfel de instituțiune fondată și susținută de stat, care să fie întemeiată pentru scopuri culturale românești? Cu toate-că și noi dăm statului dare în bani și în sânge, cu toate-că și noi sîntem filii statului; în schimb însă nu ne dă nimica, ba din contră, când au voit Români să facă din al lor propriu ceva în scopul promovării culturii naționale și generale, statul a întervenit cu o mână dură în treburile lor. Acolo este cazul gimnasiunului din Beiuș, și încă câte afară de acela.

Estă cestiunea presei! Articulul I. al legii de presă țice, că fiecare își poate manifesta liber ideile sale. — E foarte natural, că dispozițiunea aceasta corăspunde pe deplin celui mai frumos dintre drepturile omenesco, pe care toate statele civilizate ale Europei l'au primit și asigurat prin legi, și aici la noi se face excepțiune între presa română și între presa maghiară. Arătați-mi un cas, în care puterea statului ar fi întentat proces de presă pentru un articol politic maghiar, ori-și-cât de agitatoric ar fi fost efectul aceluia și ori și al căruu gazetar maghiar ar fi fost acela. Nici unul singur, deși în mii și mii de casuri ar fi avut datorința să o facă.

Estă, ca și pentru aceste să dau deslușirile de lipsă, amintesc un singur cas. Pe întreg teritoriul Ungariei, 79 de municipii au ales pe Ludovic Kossuth de cetățean de onoare și l'au trimis adrese de felicitare. Fiecare din aceste exemplare, pe care toate foile maghiare le-au publicat, conține câte o lesă Maiestate. Oare adusu-și-a aminte puterea

statului, să dee în judecată fie și numai o singură foaie maghiară. Dar' să nu țiceți, că aceste le spun numai așa. Estă aici am pe „Ellenzék“, care face amintire, că cercul de lectură din Budapesta l'a trimis lui Ludovich Kossuth raportul seu anual cu următoarea comitivă: (citesce):

„Kormányzó úr! A magyar ifjuság legelső társasköre, am. kir. tud egyetemi olvasókör küldi meg kormányzó urnak legujabb évkönyvét, igaz hódolatával és hazafias üdvözléssel a measzés távólból... Jól esik nekünk ez, ha van egy ember, ha van egy bálványozott alak, a ki nek életünkéről, felemelt fővel számolhatunk be: önérzettel, bizalommal, büszkeséggel! A kihez, ha szólnunk levethetjük a szolgál meg-hunyászkodás rongyos köntösét, a mire nem ritkán reá kényszerít bennünket itthon az élet, a hatalmaskodó önkény. Szerencsénkre ez köntös már nagyon rongyos.“

„Domnule guvernor! Cel dinteu cerc social al tinerimii maghiare, cercul de lectură al universității reg. ung. trimite dlui guvernor cel mai nou raport al seu cu adevărate omagii și cu salutare patriotică din departare... Ne cade bine, că avem un om, avem o figură de idol, căruia cu capul ridicat îi putem da seama de viața noastră, conscii de noi, cu încredere, cu mândrie! Cătră care vorbind putem lua din cap învilitoarea sdrențuită a slugărniceii, pe care nu arare-ori ne silesce a o purta aici acasă viața, volnicia puternică. Spre norocirea noastră această învilitoare este deja foarte sdrențuită...“

Aceste sînt adresele lui Ludovic Kossuth, acelu Ludovic Kossuth, care a voit să detroniseze dinastia, și ei țice, că se îndreaptă spre el, că le cade bine, când se pot îndrepta spre el, pentru-că își aruncă sdrențuită învilitoare a dejosirii. Asta o înțelege ori-și-cine, poate chiar și stimabilul domn acusator public (ilaritate). Dar' oare pentru aceasta și alte de aceste foste cineva vre-odată tras la răspundere? Nimeni nici-o dată! Astfel sînt raporturile politice. Așa stăm noi astăzi sub constituția maghiară poreclită cu multă îngâmfare de liberală pe toate terenele vieții publice, și numai caracterul locului, unde mă aflu, și timpul înaintat mă reține a desvolta această stare de lucruri mai cu deamăruntul.

Și stănd astfel țicem: Diarele românești nu pot să scrie absolut nimic, lor nu li-e permis nici să se plîngă, să aștepte acel timp, când toate simptomele, care caracterisează actuala stare bolnăvicioasă, vor trece, pentru-ca atunci să vorbească în libertate cu acea națiune, care nu a fost în stare nici în trecut și nu e în stare nici acum a înțelege, că nu numai ea singură există în această țeară, ci mai există și alții. În discursul de acasă al domnului procuror sînt foarte multe cestiuni, la care ar trebui să reflectez. După cele țise fie destul a declara din nou, că cele expuse de dl acusator sub presiunea șovinismului sînt neintemeiate și se combat pe ele. Vătămările le resping, pentru-ca să nu se poată țice, că între Români s'a aflat unul, care le-a băgat cu liniște în buzunar.

Dl procuror a țis mai departe, că filii națiunii maghiare la 1848, cu prilegiul prin mei lor adunări, s'au supus acelor dorințe, pe care le-a exprimat Ludovic Kossuth. Eu despre aceasta nu am nici o cunoștință. Eu știu de o adunare națională, care s'a ținut în 15 Maiu la Blaj. Programul decretat și stabilit aici corăspunde tuturor dorințelor și pretențiunilor națiunii române. Și această adunare, — se o șcie dl procuror, căci așa se vede, că nu o șcie, — nu a fost adunarea a vre-o câteva sute nemulțumiți ai poporului românesc, ci a fost acolo 40.000 Români, pe care l'au trimis Români ce trăesc în această țeară și care prin urmare au reprezentat întreaga națiune română. Aceste sînt acele pretențiuni, pe care le-a reclamat situația, în care noi ne-am aflat cu toții, le-a reclamat cu drept cuvînt poziția noastră numerică.

Estă, stimabililor domni jurați, această situație e pentru noi și pentru D-Voastre insuportabilă. E de datorința noastră de a ne nisl, ca precăt se poate se nu agitați și mai tare spiritele, ci prin dreptate se arătați, că pe D-Voastre nu Vă stăpânește numai atât de des accentuatul șovinism, ci și sentimentul de dreptate. (Va urma.)

### REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 4 Septembrie st. v.

#### Afaceri interne.

Am fost spus, că contele Albert Apponyi se va duce la 28 l. c. la Jászberény, spre a-și ține darea de seamă înaintea alegătorilor sei de acolo. „Pesti Hirlap“ află, că cu acest prilegiu contele Apponyi va vorbi despre

evenimentele din sesiunea din urmă și despre atitudinea politică a opoziției moderate față cu noul cabinet. În cercurile partidului opoziției moderate se pune mare preț pe aceste enunțări și se poate, că mulți membri ai partidului vor însoți pe contele Appony la Jászberény.

#### Revoluțiunea din Tessin.

Scirile ce sosesc din cantonul Tessin sînt mai liniștitoare. Alaltăieri seara, guvernul provisor s'a disolvat. Tot alaltăieri s'au fost pus în libertate arestații din Bellinzona și Lugano. O deputațiune a fracțiunii clericale a adunării federale sosite la Berna doresce, ca consiliul federal să institue din nou guvernul restarnat. Consiliul federal din Bellinzona a emis o proclamațiune, în care arată luarea în primire a guvernului. Comisarul își dă multă silință, de a produce un compromis între amîndouă partidele.

#### Situația în Republica-Argentină.

„Office Reuter“ împărtășește: În La Plata a izbucnit o crisă ministerială; trei ministri și-au dat demisia. Generalului Racedo nu l'a succes a restabili ordinea în Entre Rio; el s'a reîntors la Buenos-Ayres.

#### O broșură despre 1848.

##### Răspuns

domnului colonel conte Alexandru Teleki.

(Urmare și fine.)

Când ne-am retras în Munții-Apuseni ai Transilvaniei, cum s'a putut întemplantă, dacă am fost numai tálhari nemerucii, că, deși pe atunci miliția împărătească eșise întregă din Ardeal, D-Voastră n'ați fost în stare, cu toate atacurile îndreptate în contra noastră din toate părțile, a ne învinge pe noi, care eram înarmați numai cu lănci, pușci de vînat și cu tunuri de lemn, ba din contră icl-colo ați suferit nu numai dela noi bărbații amarnice bătîi, ci chiar și dela femeile române, ca d. e. „la Fântănele!“

În sfîrșit, dacă am fi fost noi numai tálhari, s'ar fi observat la careva dintre noi vr'un progres material, drept urmare a hoțiilor.

Dar' ce am fi și putut țeful? Bani? De acestia pe atunci nici D-Voastră nu prea aveți, și dacă și aveți, pe acestia dimpreună cu tot aurul și argintul l'ați pus de cu bună vreme pe altarul patriei. Vite? Noi n'aveam moșii și grajduri goale, ca mulți nobili maghiari, ca să le putem aședa în ele.

În sfîrșit spre curmarea atator calomni și spre salvarea numelui atăt al celor morți, cât și al celor puțini în viață, și cu deosebire spre clarificarea onoratului public cititor și a posterității amintesc aici starea cunoscută a prefecților nostri și adevă:

1. Iancu a fost fiu de părinți cu stare; căroră mulți magnați maghiari li-au fost debitori. El s'ermanul nu numai că nu s'a înavuit, ci a întrebunțat chiar și banii tatălui seu; și a murit ca cerșitor, nici măcar în grajd, ci la marginea drumului; și țeu el a fost mai mult decăt nenorocitul honved, amintit în articolul dlui conte.
2. Prodan a murit din cauza gerului pe drumul de țeară dintre Alba-Iulia și Teuș.
3. Dobra, a fost ucis în Abrud de trupa lui Hatvani, fără judecată.
4. Buteanu ca advocat a avut pozițiune cinstită, dar' bani n'a prea avut; eu nu știu decăt de cei 200 galbini, pe care îi căștigase în cărți dela Hatvani, fiind prinsonierul lui, și pentru care Hatvani, pentru a-și recăpeta banii perđuți, a doua ții l'a spânzurat.
5. Baternai a fost spânzurat încă la început în Cluj fără nici o judecată.
6. Roman a fost ucis cu petri asemenea dela început între M.-Oșorheiu și Murș-Sângeorgiu și aruncat în șanțul de lîngă drum. Acestia așadar n'au avut timp să jefuească.
7. Nicolae Solomon, prefectul Hațegului, a fost deasemenea atăt de sărac, încât înormîntarea l'a făcut la Bucuresci cu bani colectați.
8. Vlăduțiu, ca preot și ca proprietar nobil a avut puțină stare de 3—4000 fl., pe care l'a nimicit-o revoluția și el încă a murit ca om foarte sărac.
9. Micaș a fost încă înainte de 1848 advocat și proprietar și în decursul revoluției nu numai că nu s'a îmbogățit, ci a sărăcit chiar, încât după el n'a rămas decăt o mică și neînsemnată avere și pe aceasta a dăruit-o pentru scopuri filantropice.
10. Moga încă a murit fără a lăsa ceva avere după sine.
11. Ciurilean, ca om absolut lipsit de avere a emigrat și nici aji nu se șcie ce s'a ales de el.

1) Coadă în partea superioară formează un triunghi, adevă decătă fiecare urechio vine câte o impletitură de păr, care apoi în ceafă („în moalele capului“, țice poporul) se împreună în o singură impletitură, adevă în adevărată coadă. Impletiturile cele două ce formează triunghiul se nume-c „cosițe“.

2) I. T. Fane loc. cit.

12. Molnar și  
 13. Armat deasemenea au emigrat fără de a se ști unde sunt.  
 14. Balint, înainte de revoluție, ca proprietar de mine și ca protopop, a fost om cu stare în Roșia, dar revoluția 'i-a redus tare averea; a lăsat după sine o familie numeroasă, avere însă, după-cum e îndeobște știut, nu prea.

15. În sfârșit, că e Axente — ce avere mare 'mi-am adunat, am arătat mai sus.

Mai rămâne a se arăta aici, că pensiunea de grație de 600 fl. am căpătat-o dela Maiestatea Sa la recomandățiunea guvernului, principiile de Schwarzenberg, pentru apărarea glorioasă a minelor de sare din Uioara și de aur din Abrud contra banilor kossuth-isti și contra ocupațiilor lor decătră acestia, și prin ceea-ce am salvat erarului sute de mii, ca să nu ție milioane.

E notoric, că principiile Schwarzenberg nu-'și trăgea informațiunile din izvoare românești și era cu deosebire prieten cu aristocrația maghiară.

Cu aceasta lmi termin răspunsul; și intr'atăta mai că pot să-'i mulțumesc dlui colonel, încât prin articolul seu 'mi-a oferit ocaziune de a clarifica aceste puncte întunecate și de a documenta, că „dracul nu este atât de negru, precum dl conte ajută a-'i depinge, și că sunt mai bun decum 'mi-a eșit vestea“. Intre altele însă Te rog, că dacă mai voesci de aci înainte a mai scrie despre lucruri, care mă privesc pe mine și națiunea mea, — năusește-te a Te convinge în interesul adevărului mai înainte de toate despre adevărata stare a lucrului, pentru-că și altul are simț pentru reputățiunea sa, nu numai dl conte pentru a lui.

Mai pe urmă atrag atențiunea domnului colonel și asupra aceleia, că dacă am lna conștiențioasă în considerare cele întemplate înainte de 1848, și noi am ști cu mai multă temeinicie ridica acuze din acele timpuri de tristă aducere aminte despre măceluri înfricoșate, despre arderea totală a comnelor din ținuturi întregi românești, și am pute aminti despre jertfirea alor 40 mii Români, bărbați, femei și copii. Noi însă ne reținem după puțință dela deasa amintire a acestora, deoarece-ce nu voim să înverșunăm și mai tare spiritul, și deși ne plângem des și de multe-ori cu glas puternic, aceste nu se refer la faptele din trecut, ci se restrîng prlungă acele neîndreptăți, care ne opresc dela mult trîmbițata libertate, frățietate și egalitate, și cu un cuvînt, dela folosirea drepturilor constituționale și a drepturilor sancționate prin lege, și ne împedecă în dezvoltarea noastră spirituală și materială nu numai, ci de un timp încoace folosesc toate mijloacele posibile pentru desnaționalizarea noastră.

Bine ar face așadar' dnii dlui conte, dacă s'ar abținē în cele din urmă dela amintirea evenimentelor triste de pe timpul revoluțiunii și mai cu seamă dela mistificarea acelor, și ar considera, că seriozitatea timpului ar trebui să le impună în locul acestora nisuiștea de a se întoarce dela calea dreptății aparente la calea dreptății faptice și adevărate, să se spele de greșelile lor, să îmbrace pe omul nou și să-'și pună de țință supremă crearea înțelegerii comune în locul resuscitării continue a neînțelegerilor.

Eată concluderea la promovarea astorfel de nisuiște nobile ar fi în adevăr deamă de un bărbat ca contele Alexandru Teleki.

Astfel de nisuiște binecuvîntată spre fericierea patriei, monarhiei și a popoarelor locuitoare 'i-ar câștiga dlui conte și tuturor acelor, care ar concluda la aceasta, cumuna nevesecești a patriotismului adevărat: cu un astfel de serviciu bun 'și-ar face dl conte numele onorat pentru vecie înaintea tuturor în patria aceasta comună, și nu cu recriminări superăcioase luate din vînt, pentru-că mare adevăr se cuprinde în cuvintele unui bărbat maghiar de stat: că acela, care ar pute exopera înțelegerea sinceră dintre popoarele patriei, cu drept cuvînt s'ar privi de al doilea întemeietor al statului ungar. Și aceasta n'ar fi o temă neescutabilă, dar' aceasta, se înțelege, ar pretinde, ca să se știți măsura și naționalităților cu aceeași măsură, și care ați dori, ca în asemenea poziție să Vă măsura și D-voastră, adică: eu măsura dreptății și a echității  
 Cricău, în Iulie 1890.

Azentie Sever

recte

Ioan Rațiu-Baciu,

prefectul legiunii I române din 1848, cavalerul ordinului c. și reg. „Francisc Iosif“ și al ordinului rusesc „S. Ana“ cl. III. și proprietar mic în Cricău, decorat cu crucea de aur pentru merite.

CRONICĂ.

Monarhul în Székelyhid. După-cum se telegrafează din Székelyhid, Maiestatea Sa și Arhiducele Carol Ludovic au luat parte la o misă pontificată de episcopul Schlauch. Seara pe la 6 oare s'a dat un

dineu de Curte cu 41 cuverte. Dineul a durat până la 7 oare. Dela 7—8 oare a urmat un cercel.

Daruri împărătescii Maiestatea Sa a dăruit căpitanului-suprem orășenesc Boczkó din Dobrițin un inel de aur cu briliante și inginerului superior Ballogh un ac de cravată de aur împodobit cu briliante.

Un non comitat. Diarul „Kecskemét“ anunță, că în ministerul de interne se lucră pentru împărțirea comitatului Pesta-Pilis-Solt-Cumania-mică în două comitate. Comitatul al doilea va fi numit Pesta-Solt și va avea reședința în Kecskemét.

Instalare. Din Alba-Regală se telegrafează, că episcopul Dr. Steiner a fost instalat sârbătorește în 14 l. c. înainte de ameași.

Zăpadă pe munți. În urma timpului rece, mai toți munții Ardealului sunt pe la vîrturi plini de zăpadă. Așa d. e. piscurile Buocciului, Negoiului, Surului și a Ciucașului sînt albite de mulțimea de zăpadă ce le acopere.

Ucis de tren. Un accident înfiorător a avut loc în 14 l. c. la stațiunea căilor ferate din Rákos. Ludovic Csegöldi, care venia dela Solnoc spre Rákos, părăsind trenul și umblând printre vagoane, a fost surprins fără de veste de locomotiva unui tren, a fost trîntit la pămînt și dărăburit ca totul. După constatările concipientului de poliție Lest y á k, toată vina o poartă însuși nenorocitul bărbat.

Pentru incendiții din Tokaj. Din Dobrițin se telegrafează cu data de 14 l. c., că apartamentele puse la dispoziția Maiestății Sale vor fi cercetate de un public numeros prlungă un entree de 20 cr. Bani adunați se vor dăru în folosul păgubiților prin foc dela Tokaj.

4000 de ruble dispărute! O epistolă recomandată, care conținea 5000 ruble și a fost trimisă de firma Goldstein-Löwenherz din Lemberg reprezentantului ei din Budapesta Iacob Goldstein, a fost în decursul călătoriei desfăcută și lipsită de 4000 ruble. Plicul a ajuns în Pesta cu sigiliul rupt. O despăgubire prin postă e imposibilă, deoarece-ce epistola n'a fost trimisă cu epistolă ce bani, ci numai recomandată.

Bătăie într'un restaurant. La 14 l. c. a ști ținut pertractarea înaintea căpitanului de poliție din suburbiul Iosefin din Budapesta în afacerea cu bătăia ce a avut loc în restaurantul „Panonia“ între un oficer din armata comună și mai mulți studenți. Toți acușaii au fost pe baza articolului de lege XL §. 75: 1879 declarați de vinovați pentru conturbarea liniștei publice. Pedepsele sînt date în bani și numai în caz de neplătire se schimbă în arest. Acușaii au apelat.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI“.

Budapesta, 16 Septembrie n. Foia oficială publică absolvarea din funcțiune la cererea proprie a comitelui-suprem din comitatul Hont, baron Majthényi, căruia 'i-se acordă totodată ordinul coroanei de fer cl. I.

Orșova, 16 Septembrie n. Inaugurarea regulării Porții-de-fer s'a făcut în mod strălucit. În Greben s'au întâlnit miniștrii ungari cu cei sârbesci, care au salutată cordial pe colegii ungari. În toată călătoria lor miniștrii au fost salutați cu ovațiuni de poporațiunea maghiară, română și sârbescă de pe amîndouă malurile. În Greben a adresat conducătorul lucrărilor o cuvîntare ministrului Baross, rugându-'l să înceapă lucrările prin aprinderea celei dintîiu mine. Baross a răspuns mulțumind legislațiunii, că a făcut posibilă lucrarea. Ministrul-președinte a recercat pe ministrul de comerț să înceapă această importantă lucrare, după care Baross a apăsă pe aparatul electric, ear' o puternică stîncă a explodat. După aceea s'au dus cu vaporul la malul stîng, unde preotul din Gohuda a întîmpinat oaspeții în limba românească, asigurînd pe miniștrii de patriotismul poporațiunii. După aceea s'au dus la Mehadia și la băile lui Hercules, unde la banchetul festiv ministrul-președinte a tostat, amintind, că poporul maghiar cu cel sârbesc demult stă în relațiuni amicale. Amîndouă statele se întălesc în dorința de a consolida raporturi politice și comerciale bune. După-ce dinastia Obrenovici stă în cele mai bune relațiuni cu Monarhul nostru, ridică poporul în sîntătatea regelui Sârbiei. Ministrul-președinte Gruici se bucură de accentuarea amiceiei și declară, că Sârbia voescă cea mai sinceră amicică, ridică pocalul pentru Francisc Iosif. Amîndouă toastele au fost ascultate din picioare și întîmpinate cu „eljen!“

Extrase din foi bisericesci și școlastice.

Posturi vacante:

— În protopresbiteratul Sebeșului s'ăsese sînt de ocupat posturile de învățatori în comunele:

1. Rêhêu, posturile de învățatori în cl. III. cu salariu de 200 fl., în cl. II. cu salariu de 180 fl. și în cl. I. cu salariu de 150 fl. și cuartir.

2. Vurpêr, cu salariu de 200 fl. și lemne de foc.

3. Oarda-de-sus, cu salariu de 200 fl., cuartir și lemne de foc.

Cererile concursuale pentru vre-unul din aceste posturi sînt a se trimite până în 20 Septembrie st. v. a. c. la oficiul protopresbiterat gr-or. în Sebeșul-săsesc.

— În protopresbiteratul Sighișoarei sînt de ocupat posturile învățătorești în comunele:

1. Daia-săsească, cu salariu de 150 fl., cuartir și lemne de foc.

2. Haștalêu, cu salariu de 150 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Zoltan, cu salariu de 150 fl., cuartir și lemne de foc.

4. Trapold, cu salariu de 110 fl., cuartir și lemne de foc.

5. Bundorf, cu salariu de 106 fl., cuartir și lemne de foc.

Cererile concursuale pentru vre-unul din aceste posturi sînt a se trimite până în 30 Septembrie st. v. a. c. la oficiul protopresbiterat gr-or. în Sighișoara.

— În protopresbiteratul Albei-Iuliei sînt de ocupat posturile de învățatori în comunele:

1. Tibru, cu salariu de 100 fl., lemne și cuartir liber.

2. Teina, cu salariu de 100 fl., lemne și cuartir liber.

3. Ighiel, cu salariu de 70 fl., lemne și cuartir liber.

4. Remeș-sat și Ripa-remeșului cu salariu de 150 fl., lemne și cuartir liber.

5. Inuri, cu salariu de 100 fl., lemne și cuartir liber.

6. Cricău, cu salariu de 150 fl., lemne și cuartir liber.

7. Stremți, cu salariu de 200 fl., cuartir și lemnele necesare.

Cererile concursuale pentru vre-unul din aceste posturi sînt a se trimite până în 30 Septembrie st. v. a. c. la oficiul protopresbiterat gr-or. în Alba-Iulia.

— În protopresbiteratul Dejului sînt de ocupat posturile de învățatori în comunele:

1. Poiana-Blenchi, cu salariu de 100 fl.

2. Ciceo-Poiana, cu salariu de 150 fl., cuartir și lemne necesare de încălțit.

3. Cheuchis, cu salariu de 40 fl.

4. Diug, cu salariu de 100 fl.

5. Ciobanca cu filia Ciobanuca, cu salariu de 133 fl.

6. Dej, cu salariu de 100 fl.

7. Magója, cu salariu de 300 fl., cuartir și lemne.

8. Baba, cu salariu de 100 fl.

Cererile concursuale sînt a se trimite până în 20 Septembrie st. v. a. c. la oficiul protopresbiterat gr-or.

Călimdarul zilei.

5/17 Septembrie 1890.

Italian: Zaharia.

Gregorian: Lambert.

Soarele: răsare 5.31, apune 6.53

Buletin meteorologic.

Sibiu, 16 Septembrie n. 8 oare dimineața.

Presiunea atmosf. în mm. (Mediul lunar 727.4)	Temperatura la umbră	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vîntului
Observată	Diferența din precedinț		
727.5	-1.2	+9.0 +19.5+6.0	NV

Din țeară, 14 Septembrie n. 7 oare dimineața

Stațiunile:	Presiun. atmosf. în mm. în umbră	Temperatura în aer la umbră	Vîntul	
			direcția	țaria
Budapesta	766	+8.9	—	—
Sătmăr	766	+14.0	—	—
Cluj	765	+7.2	V	4
Orșova	765	+10.0	S	1
Timișoara	—	—	—	—
Arad	766	+7.2	V	3
Panciova	764	+8.8	N	2

Sosiți în Sibiu.

La 16 Septembrie n.

Hotel „Neurhrer“. Moess cu familia din Craiova. Herzeg din Hajeg. D-na Fenjő din Dej. G. Torko din Uifalén. Geuerlud Pencovici cu soția, din București. E. Roscher, funcționar din Viena. Kraus din Lînz și Teutsch din Brașov, comercianți.  
 Hotel „Haberman“. Iosefina Rotenberg din Seghedin. Caro! Szöcs, respicient din Rîsadului.

Economie.

Importul rimătorilor în Germania.

O telegramă din Berlin cu data de 13 l. c. n. anunță, că guvernul german a permis importul rimătorilor ungurești și în Bromberg.

Resultatele trafifului pe zone în August a. c.

față cu cele din periodul corîspunător al anului trecut sînt cu mult mai favorabile. În August anul trecut au circulat pe căile ferate de stat ung. 1,369.457 pasageri, și anume 680.285 în comunicația de depărtare și 689.172 în comunicația de vecinătate, precănd în August a. c. numărul pasagerilor a fost de 1,665.174, și anume 691.350 în comunicația de depărtare și 973.824 în comunicația de vecinătate. Numărul călătorilor a fost deci în estan mai mare în comunicația de depărtare cu 11.065 și în comunicația de vecinătate cu 284.652, laolaltă cu 295.717. Plusul veniților în August a. c., după „Nemzet“, e de 18.885 fl.

Regularea Porții-de-fer.

În prezența ministrului-președinte ungar, a miniștrilor de comerț austriac și ungar, a primului șef de secție în ministerul de externe și a ministrului-președinte sârbesc s'au inaugurat ieri în mod sârbătoreș lucrările de regulare la Dunărea de jos. Timp de aproape trei decenii regularea Porții de fer a fost la ordinea, zilei în dispozițiune ea pu publică și oamenilor de specialitate. Timp în acest s'au ivit mai multe proiecte, încănd în fine guvernul ungar, după-ce a fost concredut cu executarea lucrărilor de regulare, a trebuit să iee deciziunea și a acceptat planurile unei comisiuni de experți din străinătate, care la timpul seu 'și-a fost dat p'erea și asupra regulării Tisei. Planurile au suferit însă mai multe modificări princonsilierul de secție ungar Walland, care încă a fost concredut cu conducerea lucrărilor de regulare. Un rol însemnat a format aci și cestiunea, că cum să se facă spargerea stîncilor, ce fel de metode și metode de exploziunii se se alegă.

Piața cerealelor din portul Brălla.

Operațiile efectuate în 1 Septembrie 1890.

Evloghio lui Millia, grău 2000 hect., 11'40 lei. Evloghio lui Milla, grău 1200 hect., 11'60 lei. Evloghio lui Milla, grău 900 hect., 11'60 lei. Portocala lui G. Mendl, grău 2000 hect., 13'— lei. Portocala lui G. Mendl, grău 2600 hect., 13'— lei. Grosovic lui Agent, grău 2050 hect., 11'85 lei. Gussi lui E. Cahen, grău 1200 hect., 12'30 lei. Cașca lui Schmirer, grău 3500 hect., 12'87 lei. L. Dreiffus lui E. Cahen, grău 3000 hect., 12'50 lei. Tetene lui E. Cahen, grău 500 hect., 12'07 lei. Kirschen lui Fürth porumb roșu 4000 hect., 8'42 lei. Cavadia lui Fürth, orz 500 hect., 6'80 lei. Perlea lui Peirano, sêm de in. 575 hect., 15'00 lei. Perlea lui Frischman, grău 2175 hect., 11'90 lei. Sgardelli lui Agnesie, grău 4000 hect., 12'50 lei. Sgardelli lui Manari, grău 2200 hect., 12'30 lei. Sgardelli lui Carnevalli, grău 2200 hect., 12'40 lei. Vamvuri lui Carnevalli grău 3650 hect., 12'70 lei. Vamvuri lui Carnevalli grău 2100 hect., 12'40 lei. Vamvuri lui Carnevalli, grău 2050 hect., 12'60 lei. Vamvuri lui Carnevalli grău 3500 hect., 12'70 lei. Th. Dimitriade lui Carnevalli grău 3900 hect., 12'90 lei. Th. Dimitriade lui Carnevalli, grău 3450 hect., 12'52 lei. Cambano lui Carnevalli, grău 2800 hect., 11'30 lei.

Prețul mărfurilor.

Piața din Sibiu, 16 Sept. Grău, hectolitru 76 chilo fl. 4.20 până 5.—, grău mestecat 70 până 74 chilo fl. 3.30 până 3.90 sêcara 70 până 75 chilo fl. 8.10 până 8.50; orz 62 până 66 chilo fl. 3.10 până fl. 3.50 ovês 42 până 50 chilo fl. 1.90 până fl. 2.50, cucuruzul 70 până 74 chilo fl. 4.— până fl. 4.40 mălaiul 78 până 82 chilo fl. 3.50 până fl. 4.— cartof 68 până 70 chilo fl. 1.— până fl. 1.20 sêmtoșe de cânepă 48 până 50 chilo fl. — până — mazera 76 până 80 chilo fl. 4.— până 5.—, lînea 78 până 82 chilo fl. 7.— până fl. 8.50 asolea 76 până 80 chilo fl. 3.— până fl. 4.—, păsat de grău 100 chilo fl. 14.— până fl. 15.—, făină Nr. 3 chilo fl. 15.— Nr. 4 fl. 14.— Nr. 5 fl. 13.10 slîmînă 100 chilo fl. 53.— până fl. 62.—, unsoarea de porc fl. 60.— până fl. 62.—, sêu brut fl. 18.— până fl. 20.—, lumini de sêu fl. 38.— până fl. 34.— lumini turnate de sêu. fl. 38.— până fl. 40.—, sâpunu fl. 20 până fl. 24.—, fên 100 chilo fl. 1.10 până fl. 1.30, cânepa fl. 32.— până fl. 35.—, lemne de foc uscate m. cub. fl. 3.— până fl. 3.25, spiritul p. 100 L. % 50 până 51 cr., carnea de vită chilo 38 cr., carnea de vițel 30 până 36 cr., carnea de porc 46 până 48 cr., carnea de berbec 24 până 28 cr., ouș cu 18 până 20 cr.

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 13 Sept. n. s'au nota: ungurești bêtărâni grei 45.— cr. până 45 1/2 cr., ungurești grei tineri 47.— cr. până 48 1/2 cr., de mijloc 46 cr., până 47 1/2 cr., ușori 44.— cr., până — cr., m'arfă țărâneacă, grea — cr., până 45.— cr., de mijloc 44.— cr., până 54 1/2 cr., ușoră 42.— cr., până 45 1/2 cr., românești, de Bakony grei 43.— cr., până 45 1/2 cr., transito de mijloc — cr., până — cr., transito ușori — cr., până — cr., transito sârbesci grei — cr., până — cr., transito de mijloc 47.— cr., până 48.— cr., transito ușori 47.— cr., până 47 1/2 cr., igrășați cu hgin dă — cr., până — cr., per 4% cumpărați dela gară.

Bușna de măriri din Budapesta dela 13 Sept. 1890.

Sămînțe	Qualitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	Qualitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.
Grău				
Bănățenesc nou	78	—	79	—
Grău dela Tisa nou	78	7.25	7.45	7.75
Grău „Pesta“	78	7.20	7.35	7.70
Grău de Alba-Reg. nou	78	7.25	7.40	7.35
„Bacia nouă	78	7.25	7.40	7.35

  

Sămînțe, vechi ori noue	Soiul	Qualitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.
Sêcară			
Orz	Nutreț de viuars de bere	70—72	6.25 6.50
		60—62	5.90 6.15
		62—64	6.25 7.50
Ovês	de bere	64—66	7.30 9.—
Cucuruz (porumb)	bănăț.	39—41	6.30 6.60
	de alt soi	75	6.20 6.35
Meiu		73	6.15 6.30
Hrișcă		—	—

  

Măriri pe termen.	Grău	de primă de toam.	Bani per 100 chilogr.	Prețul per 100 chilogr.
	Cucuruz	—	7.52	7.55
	Ovês	Aug.-Sept. de primă de toam.	7.08	7.09
		—	6.15	6.20
		—	6.56	6.66
		—	6.20	6.22

  

Produse divers-	Soiul	dela	până
Sem. de trif.	Lucernă ungurească	46.—	50.—
	franceză	—	—
	italiană	—	—
Oleu de in	roșie	49.—	46.50
Oleu de rap.	rafinat	31.50	32.—
Uns. de porc	dela Pesta dela țeară sventată afumată	53.50	54.—
Sikiniă		41.—	42.—
Său		35.—	35.—
Prune	din Bosnia, în buți din Sârbia, în saci	21.75	22.—
Liêtar	slavon, nou bânățenesc	21.—	21.50
Nuci	din Ungaria ungurești	—	—
Gogoși	sârbesci	—	—
Miere	brută	—	—
	galbină străinată	27.—	25.—
Ceară	de Rosenau	126.	128
Spirt	brut	15.50	16.—
	Drojdiuțe de spirt	17.—	17.50

Cursul pieței din Sibiu.

Din 16 Sept. st. n. 1890.  
 Hărție-monetă română . . . . . Camp. 8.80 vînd. 8.90  
 Lire turcești . . . . . „ 10.14 „ 10.24  
 Imperiali . . . . . „ 9.14 „ 5.20  
 Ruble rusești . . . . . „ 1.40 „ 1.43

Bursa de Budapesta.

Din 15 Sept. st. n. 1890.  
 Renta de aur ung. 6% . . . . . 101.15

